

**ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ
ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ: АНАЛІЗ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ
ТА ІНСТРУМЕНТІВ СОЦІАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ****Шинькович Андрій Васильович***, кандидат економічних наук
Державний торговельно-економічний університет

*ORCID 0000-0003-2922-3796

*Дата надходження статті: 02.04.2026**Дата прийняття статті: 22.04.2026**Дата публікації статті: 29.05.2026*

Вступ. Забезпечення продовольчої безпеки в сучасних умовах є одним із ключових пріоритетів державної політики, оскільки безпосередньо пов'язане з економічною стабільністю, соціальною безпекою та національним суверенітетом. В умовах воєнного стану, структурних трансформацій економіки та глобальних продовольчих криз особливо загострюється проблема ефективності державного регулювання у цій сфері. Сучасна система державного регулювання продовольчої безпеки в Україні характеризується низкою системних недоліків, серед яких – інституційна фрагментарність, недостатня координація між органами публічної влади та обмежена ефективність інструментів соціальної підтримки. Це ускладнює формування цілісної політики забезпечення доступності продовольства для населення, особливо в умовах зростання соціальної вразливості.

Крім того, продовольча безпека має не лише економічний, а й виразний соціальний вимір, що зумовлює необхідність інтеграції механізмів соціальної економіки в систему державного регулювання. В умовах воєнних ризиків, логістичних обмежень та нестабільності економічного середовища постає потреба у формуванні комплексної моделі державної політики, яка поєднує інструменти економічного впливу та соціальної підтримки. Таким чином, актуальність дослідження визначається необхідністю переосмислення підходів до державного регулювання продовольчої безпеки та розробки ефективної моделі, здатної відповідати сучасним викликам.

Огляд останніх джерел досліджень і публікацій. Проблематика державного регулювання продовольчої безпеки є предметом активних наукових досліджень і розглядається як міждисциплінарний напрям, що поєднує підходи публічного управління, економічної політики, аграрної економіки та соціальної безпеки.

Зокрема, В. Скомаровський [1] наголошує на необхідності формування економічно стійкої моделі продовольчої безпеки, яка забезпечує не лише виробництво, але й ефективний розподіл ресурсів. А. Сухокурова [2] обґрунтовує стратегічні орієнтири державного регулювання, підкреслюючи важливість поєднання довгострокового планування, адаптивності політики та орієнтації на структурні зміни в економіці.

Вагомий внесок у дослідження прикладних аспектів здійснили А. Осіпова та З. Непочатенко [3], які аналізують міжнародний досвід підтримки сільськогосподарського виробництва та визначають можливості його адаптації в Україні. Вони акцентують увагу на ролі інституційної спроможності держави у впровадженні ефективних механізмів підтримки аграрного сектору.

Регіональні аспекти державного регулювання розкрито у працях В. Ткачука і В. Лисака [4], які обґрунтовують необхідність диференційованого підходу до формування політики з урахуванням територіальних особливостей, ресурсного потенціалу та рівня економічної активності регіонів. У свою чергу, О. Піщенко [5] досліджує структурні трансформації аграрного сектору, наголошуючи на важливості модернізації виробництва, підвищення технологічного рівня та стимулювання інновацій.

© Шинькович А. В., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

Соціальний вимір продовольчої безпеки розкривають М. Сидненко та ін. [6], які доводять необхідність інтеграції соціальних механізмів у систему державного регулювання для підвищення ефективності продовольчої політики.

Особливу увагу впливу кризових явищ приділяють З. Грицишена і С. Фомін [8], які аналізують наслідки воєнного стану для продовольчої системи України. Вони підкреслюють посилення ролі держави як координатора економічних процесів і гаранта продовольчої безпеки в умовах зростання ризиків.

Отже, сучасні наукові дослідження свідчать про формування комплексного підходу до аналізу продовольчої безпеки, який інтегрує інституційні, економічні та соціальні аспекти державного регулювання.

Метою дослідження є теоретико-методологічне обґрунтування та прикладний аналіз державного регулювання економіки у забезпеченні продовольчої безпеки України, а також розроблення напрямів формування інтегрованої моделі державного регулювання, спрямованої на підвищення продовольчої стійкості та соціальної доступності продовольства.

Основний матеріал і результати. Інституційні засади державної політики у сфері продовольчої безпеки доцільно розглядати через призму сучасних підходів інституціональної теорії, відповідно до яких держава виступає не лише регулятором економічних процесів, але й координатором взаємодії між формальними та неформальними інститутами. У цьому контексті система державного регулювання охоплює нормативно-правові, організаційні та економічні механізми, що забезпечують формування, реалізацію та оцінку ефективності управлінських рішень у сфері продовольчої безпеки.

З позицій теорії публічного управління інституційна спроможність держави визначається здатністю формувати узгоджену політику, забезпечувати її імплементацію та здійснювати моніторинг результативності. В умовах воєнного стану та економічної нестабільності ця спроможність набуває критичного значення, оскільки саме вона визначає адаптивність державної політики до зовнішніх шоків, рівень стійкості продовольчої системи та ефективність реагування на кризові явища.

Крім того, інституційні засади державної політики доцільно розглядати як багаторівневу систему, що включає макрорівень (державні стратегії та програми), мезорівень (регіональне управління та галузеві політики) та мікрорівень (безпосередня взаємодія суб'єктів господарювання та населення). Такий підхід дозволяє забезпечити цілісність регуляторного впливу та підвищити ефективність управлінських рішень.

У цьому контексті особливого значення набуває концепція «good governance», яка передбачає прозорість, підзвітність, ефективність та участь зацікавлених сторін у процесі формування державної політики. Її імплементація у сфері продовольчої безпеки сприяє підвищенню довіри до державних інститутів та забезпечує більш ефективне використання ресурсів. А отже, інституційні засади державної політики у сфері продовольчої безпеки слід розглядати як складну динамічну систему, що поєднує економічні, соціальні та управлінські компоненти та функціонує на основі принципів системності, адаптивності та інклюзивності.

Як зазначає О. Бондарук [9], у період кризових явищ значно посилюється роль регуляторних механізмів, спрямованих на стабілізацію ринку продовольства, підтримку виробників та забезпечення соціальної доступності продуктів харчування. При цьому регуляторна політика держави повинна враховувати не лише короткострокові антикризові заходи, але й довгострокові структурні пріоритети розвитку аграрного сектору та продовольчої системи загалом. Це передбачає поєднання інструментів прямого державного втручання (субсидії, дотації, цінове регулювання) із непрямими механізмами стимулювання (податкові пільги, кредитна підтримка, інституційні гарантії).

Водночас ефективність державної політики значною мірою залежить від рівня координації між центральними та регіональними органами влади, а також від узгодженості економічних і соціальних інструментів. Недостатня інтеграція управлінських рішень призводить до дублювання функцій, неефективного використання ресурсів та зниження результативності політики. У цьому контексті особливого значення набуває формування єдиного інституційного простору державного управління, який забезпечує взаємодію між суб'єктами політики, прозорість прийняття рішень та орієнтацію на досягнення стратегічних цілей продовольчої безпеки.

Важливим елементом інституційного забезпечення є нормативно-правова база, яка регламентує діяльність суб'єктів аграрного ринку та визначає правила функціонування продовольчої системи. В умовах воєнного стану її роль суттєво трансформується, оскільки виникає необхідність оперативного при-

йняття рішень, спрямованих на забезпечення безперервності виробництва, логістики та постачання продовольства. Це включає тимчасове спрощення регуляторних процедур, запровадження спеціальних режимів оподаткування, державні гарантії для аграрного бізнесу, а також правове врегулювання механізмів релокації підприємств і підтримки територій, що зазнали бойових дій.

У цьому контексті особливого значення набуває адаптація національного законодавства до європейських стандартів, що підкреслюється у дослідженнях С. Ткаченка [7]. Проте в умовах воєнного стану цей процес має подвійний характер: з одного боку, він спрямований на довгострокову інтеграцію до європейського економічного простору, а з іншого – потребує гнучкості та врахування надзвичайних обставин функціонування економіки. Це передбачає поєднання стабільності нормативної бази з можливістю її оперативного коригування відповідно до змін безпекового середовища.

Крім того, сучасна нормативно-правова система повинна враховувати нові ризики, пов'язані з руйнуванням інфраструктури, порушенням логістичних ланцюгів, мінунням сільськогосподарських земель та обмеженням доступу до ресурсів. У таких умовах держава виступає не лише як регулятор, але й як гарант функціонування критично важливих секторів економіки, зокрема аграрного виробництва. З цього виходить, що нормативно-правове забезпечення державної політики у сфері продовольчої безпеки в умовах воєнного стану набуває рис адаптивної системи, що поєднує стратегічну орієнтацію на європейські стандарти з необхідністю швидкого реагування на кризові виклики. Це сприяє не лише гармонізації регуляторної політики, але й підвищенню стійкості та конкурентоспроможності українського аграрного сектору.

Поряд із цим, інституційна модель державного регулювання передбачає наявність ефективних організаційних структур, здатних забезпечити реалізацію державної політики в умовах підвищеної невизначеності та воєнних ризиків. У сучасних реаліях це означає не лише функціонування традиційних органів державної влади, але й формування міжвідомчих координаційних механізмів, кризових штабів, а також залучення міжнародних організацій та партнерів до процесу забезпечення продовольчої безпеки.

Як підкреслює Т. Ключко [10], важливим є формування інтегрованої системи управління, яка поєднує стратегічне планування, моніторинг та оцінку результативності політики у сфері продовольчої безпеки. Водночас в умовах воєнного стану така система повинна доповнюватися елементами оперативного управління, що передбачає швидке прийняття рішень, гнучкість інституційних процедур та здатність до мобілізації ресурсів у критичних ситуаціях.

Особливого значення набуває цифровізація управлінських процесів, яка дозволяє забезпечити своєчасний збір і аналіз даних щодо стану продовольчого ринку, логістичних ланцюгів та рівня забезпеченості населення продуктами харчування. Використання інформаційно-аналітичних систем сприяє підвищенню обґрунтованості управлінських рішень та зменшенню ризиків неефективного розподілу ресурсів.

Крім того, інституційна ефективність державної політики значною мірою залежить від рівня взаємодії між державним сектором, бізнесом та громадянським суспільством. У цьому контексті важливою є реалізація принципів публічно-приватного партнерства, що дозволяє залучити додаткові ресурси для підтримки аграрного виробництва, розвитку інфраструктури та забезпечення продовольчої доступності.

Таким чином, сучасна інституційна модель державного регулювання у сфері продовольчої безпеки повинна розглядатися як багатокomпонентна система, що поєднує стратегічні, оперативні та цифрові інструменти управління, забезпечуючи адаптивність, стійкість та ефективність державної політики в умовах воєнного стану.

З огляду на це, державна політика у сфері продовольчої безпеки повинна базуватися на принципах системності, адаптивності та соціальної орієнтованості. Системність передбачає узгодженість усіх елементів політики, адаптивність – здатність швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища, а соціальна орієнтованість – забезпечення доступності продовольства для всіх верств населення (табл. 1).

Передумовою формування ефективної державної політики у сфері продовольчої безпеки є використання комплексного набору інструментів регулювання. Дані таблиці 1 демонструють, що державний вплив охоплює як фінансові, так і адміністративні механізми, спрямовані на стабілізацію ринку продовольства.

Водночас важливо враховувати, що ефективність зазначених інструментів залежить від їх взаємодії та узгодженості з іншими елементами державної політики, зокрема соціальними програмами та інституційними механізмами підтримки населення.

Основні інструменти державного регулювання

Інструмент	Характеристика	Ефект
Дотації	Цілеспрямована фінансова підтримка аграрних виробників, що передбачає компенсацію витрат, стимулювання інвестицій та розвиток виробничої бази	Забезпечення стабільного зростання виробництва, підвищення конкурентоспроможності
Цінове регулювання	Встановлення граничних або індикативних цін на соціально значущі продукти харчування, моніторинг ринку	Зниження цінових коливань, забезпечення доступності продуктів
Податкова політика	Надання податкових пільг, спрощення адміністрування для аграрного бізнесу	Активізація інвестиційної діяльності та підтримка малого і середнього бізнесу

Джерело: узагальнено автором на основі [1; 3; 4; 9]

Грунтовний аналіз представлених інструментів дозволяє зробити висновок, що в умовах воєнного стану їх роль суттєво трансформується: дотації набувають характеру антикризових фінансових інтервенцій, спрямованих на збереження виробничого потенціалу аграрного сектору; цінове регулювання виступає інструментом стримування інфляційних процесів та забезпечення мінімальних соціальних стандартів; податкова політика трансформується у механізм стимулювання відновлення економічної активності.

Крім того, синергія зазначених інструментів формує основу для реалізації адаптивної державної політики, здатної реагувати на динамічні зміни безпекового та економічного середовища. Особливого значення набуває їх інтеграція з інструментами соціальної економіки, що дозволяє забезпечити не лише виробництво продовольства, але й його справедливий розподіл серед населення.

Отже, ефективність державного регулювання продовольчої безпеки визначається не стільки наявністю окремих інструментів, скільки їх системною взаємодією, інституційною узгодженістю та здатністю адаптуватися до умов воєнного часу, що забезпечує досягнення стратегічної мети – продовольчої стійкості держави.

Соціальна економіка в сучасних умовах виступає невід'ємним елементом державної політики у сфері продовольчої безпеки, забезпечуючи баланс між ринковими механізмами та соціальною справедливістю. Її сутність полягає у використанні інструментів, спрямованих на задоволення базових потреб населення, зокрема доступу до продовольства, незалежно від рівня доходів та соціального статусу. В умовах воєнного стану значення соціальної економіки істотно зростає, оскільки посилюються ризики бідності, безробіття та соціальної вразливості населення.

Як підкреслюють М. Сидненко та ін. [6], соціальні інструменти відіграють компенсаторну роль у системі державного регулювання, згладжуючи дисбаланси, що виникають внаслідок ринкових коливань та кризових явищ. У цьому контексті соціальна економіка функціонує як доповнюючий механізм до економічної політики, забезпечуючи реалізацію принципу доступності продовольства.

Важливою особливістю соціальної економіки є її інтеграційний характер, що передбачає взаємодію державних інституцій, бізнесу та громадянського суспільства. Такий підхід дозволяє сформуванню багаторівневу систему підтримки населення, яка включає як державні програми, так і ініціативи неурядових організацій, благодійних фондів та місцевих громад. У період воєнного стану особливого значення набувають механізми гуманітарної допомоги, продовольчих банків та локальних ініціатив підтримки населення.

Крім того, соціальна економіка відіграє важливу роль у забезпеченні продовольчої стійкості, оскільки сприяє не лише короткостроковому задоволенню потреб населення, але й формуванню довгострокових механізмів соціального захисту. Це передбачає розвиток адресних програм підтримки, удосконалення системи субсидій, а також впровадження інноваційних форм соціального забезпечення (табл. 2).

Представлені у таблиці 2 інструменти відображають ключові напрями реалізації соціальної політики у сфері продовольчої безпеки та свідчать про її багатофункціональний характер. Зокрема, субсидії забезпечують адресну підтримку населення, соціальні магазини сприяють зниженню витрат домогосподарств, а продовольчі програми гарантують мінімальні стандарти споживання продуктів харчування.

В умовах воєнного стану зазначені інструменти набувають додаткового значення, трансформуючись у механізми антикризового реагування. Так, субсидії стають інструментом компенсації втрати доходів населення, соціальні магазини – елементом стабілізації локальних ринків, а продовольчі програми – засобом запобігання гуманітарним кризам.

Інструменти соціальної економіки

Інструмент	Механізм	Ефект
Субсидії	Державні грошові компенсації для малозабезпечених домогосподарств, що покривають частину витрат на харчування	Підвищення доступності продовольства для соціально вразливих груп
Соціальні магазини	Реалізація продуктів за зниженими цінами через спеціалізовані торговельні мережі	Зменшення витрат домогосподарств на базові продукти
Продовольчі програми	Організація безкоштовного або частково оплачуваного забезпечення продуктами	Забезпечення мінімальних стандартів харчування та соціальної стабільності

Джерело: узагальнено автором на основі [2; 6; 8; 9]

Водночас ефективність функціонування соціальної економіки залежить від рівня її інтеграції з інструментами державного регулювання економіки. Відсутність координації між економічною та соціальною політикою призводить до зниження результативності державного втручання та посилення соціальних диспропорцій.

Грунтовний аналіз дозволяє зробити висновок, що соціальна економіка виконує не лише підтримуючу, але й системоутворюючу функцію у забезпеченні продовольчої безпеки. Вона формує умови для соціальної стабільності, сприяє зниженню рівня бідності та забезпечує доступність продовольства в умовах обмежених ресурсів.

Таким чином, інтеграція інструментів соціальної економіки у систему державного регулювання економіки є необхідною передумовою формування ефективної, адаптивної та соціально орієнтованої державної політики продовольчої безпеки в Україні.

Міжнародний досвід державного регулювання продовольчої безпеки свідчить про те, що ефективні моделі функціонують на основі поєднання економічних, інституційних та соціальних інструментів, що забезпечують як стабільність виробництва, так і доступність продовольства для населення. У цьому контексті важливого значення набуває аналіз політики провідних країн світу з метою визначення можливостей імплементації їх практик в Україні.

Як зазначають А. Осіпова та З. Непочатенко [3], міжнародні моделі підтримки аграрного виробництва характеризуються високим рівнем інституційної організованості, стабільністю фінансування та чіткою орієнтацією на довгострокові цілі розвитку. Зокрема, у країнах Європейського Союзу ключову роль відіграє Спільна аграрна політика (САР), яка забезпечує підтримку доходів фермерів, розвиток сільських територій та стабілізацію ринку продовольства.

У США державне регулювання аграрного сектору базується на системі субсидій, страхування врожаїв та програм підтримки фермерів, що дозволяє мінімізувати ризики та забезпечити стабільність виробництва. Водночас канадська модель передбачає активне використання механізмів агрострахування та державних гарантій доходів виробників, що сприяє підвищенню стійкості аграрного сектору до зовнішніх шоків (табл. 3).

Аналіз представлених моделей дозволяє зробити висновок, що ключовими факторами ефективності державної політики є стабільність фінансування, інституційна узгодженість та орієнтація на довгостроковий розвиток. Водночас важливою складовою є інтеграція соціальних інструментів, що забезпечують доступність продовольства для населення.

В умовах воєнного стану для України особливо актуальним є використання елементів зазначених моделей з урахуванням специфіки національної економіки. Зокрема, доцільним є посилення державної

Міжнародні підходи до державного регулювання продовольчої безпеки

Країна	Інструменти	Результат
ЄС	Спільна аграрна політика (САР), субсидії, регулювання ринку	Стабільність аграрного сектору та продовольчого забезпечення
США	Система державних субсидій, страхування врожаїв, підтримка фермерів	Висока ефективність виробництва та мінімізація ризиків
Канада	Агрострахування, державні гарантії доходів виробників	Зниження ризиків та стабільність аграрного сектору

Джерело: узагальнено автором на основі [3; 7; 8]

підтримки аграрного сектору, розвиток системи агрострахування, впровадження механізмів гарантування доходів виробників та розширення соціальних програм забезпечення населення продовольством.

Водночас адаптація міжнародного досвіду повинна здійснюватися з урахуванням інституційної спроможності держави, рівня розвитку ринку та безпекових ризиків. Механічне копіювання моделей без урахування національних особливостей може призвести до зниження ефективності державної політики.

Таким чином, міжнародний досвід виступає важливим джерелом формування ефективної державної політики продовольчої безпеки, однак його використання потребує критичного осмислення та адаптації до умов воєнного часу.

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що державне регулювання економіки у сфері забезпечення продовольчої безпеки в Україні повинно розглядатися як комплексна багаторівнева система, що поєднує економічні, соціальні та інституційні механізми. Доведено, що в умовах воєнного стану відбувається трансформація функцій держави, яка виступає не лише як регулятор, але й як гарант стабільності продовольчої системи та координатор взаємодії між різними суб'єктами економіки.

Обґрунтовано, що ефективність державної політики значною мірою залежить від рівня інтеграції інструментів соціальної економіки, які забезпечують доступність продовольства та виконують компенсаторну функцію в умовах кризових явищ. Встановлено, що соціальна економіка набуває системоутворюючого значення у забезпеченні продовольчої безпеки, формуючи передумови для соціальної стабільності та зниження рівня бідності.

Доведено, що інституційна спроможність держави є ключовим фактором ефективності державного регулювання, зокрема в частині координації політики, адаптивності до змін зовнішнього середовища та забезпечення результативності управлінських рішень. Особливого значення набуває цифровізація управління, розвиток публічно-приватного партнерства та впровадження антикризових механізмів підтримки аграрного сектору.

Наукова новизна дослідження полягає у обґрунтуванні інтегрованої моделі державного регулювання продовольчої безпеки, що поєднує інструменти економічної політики та соціальної економіки як взаємодоповнюючі елементи єдиної системи.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості їх використання при розробці державних стратегій, програм та механізмів забезпечення продовольчої безпеки України, зокрема в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробкою конкретних моделей інтеграції інструментів соціальної економіки у систему державного управління, а також оцінкою ефективності їх застосування у різних соціально-економічних умовах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Скомаровський В. Державне регулювання системи продовольчої безпеки в аспекті економічно стійкої моделі розвитку. *Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій*. 2026. № 1 (19). С. 109–123. DOI: <https://doi.org/10.32750/2026-0110>
2. Сухорукова А. Л. Стратегічні орієнтири державного регулювання процесу забезпечення продовольчої безпеки в умовах трансформації національної економіки. *Продовольча безпека України в умовах післявоєнного відновлення: глобальні та національні виміри: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Миколаїв, 28–30 травня 2025 р.)*. Миколаїв: МНАУ, 2025. С. 244–246. DOI: <https://doi.org/10.31521/978-617-7149-86-5-80>
3. Осіпова А. А., Непочатенко З. В. Ефективні моделі підтримки сільськогосподарського виробництва у світі та перспективи для України. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2025. № 16. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15259332>
4. Ткачук В., Лисак В. Державне регулювання агропромисловим сектором економіки на регіональному рівні. *Економіка та суспільство*. 2025. № 80. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/7018>
5. Піщенко О. Розвиток аграрного сектору в умовах структурних трансформацій економіки. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2026. № 350 (1). С. 525–531. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2026-350-72>
6. Sidnenko M., Berezhivskyi Z., Pochernina N. Роль державного регулювання у забезпеченні продовольчої безпеки. *Social Development: Economic and Legal Issues*. 2025. № 3. DOI: <https://doi.org/10.70651/3083-6018/2025.3.15>
7. Tkachenko S. Державне регулювання аграрного бізнесу в умовах євроінтеграції. *Public Management and Policy*. 2025. № 9 (13). DOI: <https://doi.org/10.70651/3041-2498/2025.9.03>
8. Hrytsyshena Z., Fomin S. Оцінка продовольчої безпеки України в системі соціально-економічної безпеки під час воєнного стану. *Actual Problems in Economics*. 2025. № 294. С. 18–27. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2025-1-294-18-27>

9. Бондарук О. Регуляторні механізми продовольчої безпеки України в контексті загроз економічній безпеці у воєнний період. *Економічні горизонти*. 2026. № 1 (34). С. 98–115. DOI: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.1\(34\).2026.352258](https://doi.org/10.31499/2616-5236.1(34).2026.352258)

10. Ключко Т. А. Організаційно-економічне регулювання сталого розвитку аграрного виробництва в Україні. *Трансформаційна економіка*. 2025. № 4 (13). С. 119–124. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2025-13-19>

REFERENCES:

1. Skomarovskyi, V. (2026). Derzhavne rehulivannia systemy prodovolchoi bezpeky v aspekti ekonomichno stiikoї modeli rozvytku [State regulation of the food security system in the context of an economically sustainable development model]. *Yevropeyskyi naukovyi zhurnal ekonomichnykh ta finansovykh innovatsii*, no. 1 (19), pp. 109–123. DOI: <https://doi.org/10.32750/2026-0110>

2. Sukhorukova, A. L. (2025). Stratehichni oriienty derzhavnogo rehulivannia protsesu zabezpechennia prodovolchoi bezpeky v umovakh transformatsii natsionalnoi ekonomiky [Strategic guidelines for state regulation of food security in the conditions of economic transformation]. In *Prodovolcha bezpeka Ukrainy v umovakh pisliavoiennoho vidnovlennia: hlobalni ta natsionalni vymiry* (pp. 244–246). Mykolaiv: MNAU. DOI: <https://doi.org/10.31521/978-617-7149-86-5-80>

3. Osipova, A. A., & Nepochatenko, Z. V. (2025). Efektyvni modeli pidtrymky silskohospodarskoho vyrobnytstva u sviti ta perspektyvy dlia Ukrainy [Effective models of agricultural support in the world and prospects for Ukraine]. *Zdobutky ekonomiky: perspektyvy ta innovatsii*, no. 16. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15259332>

4. Tkachuk, V., & Lysak, V. (2025). Derzhavne rehulivannia ahropromyslovym sektorom ekonomiky na rehionalnomu rivni [State regulation of the agro-industrial sector at the regional level]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 80. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/7018>

5. Pishchenko, O. (2026). Rozvytok ahrarynogo sektoru v umovakh strukturnykh transformatsii ekonomiky [Development of the agricultural sector under structural transformations of the economy]. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, no. 350 (1), pp. 525–531. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2026-350-72>

6. Sidnenko, M., Berezivskyy, Z., & Pochernina, N. (2025). Rol derzhavnogo rehulivannia u zabezpechenni prodovolchoi bezpeky [The role of state regulation in ensuring food security]. *Social Development: Economic and Legal Issues*, no. 3. DOI: <https://doi.org/10.70651/3083-6018/2025.3.15>

7. Tkachenko, S. (2025). Derzhavne rehulivannia ahrarynogo biznesu v umovakh yevrointehratsii [State regulation of agribusiness in the context of European integration]. *Public Management and Policy*, no. 9 (13). DOI: <https://doi.org/10.70651/3041-2498/2025.9.03>

8. Hrytsyshena, Z., & Fomin, S. (2025). Otsinka prodovolchoi bezpeky Ukrainy v systemi sotsialno-ekonomichnoi bezpeky pid chas voiennoho stanu [Assessment of Ukraine's food security in the system of socio-economic security during martial law]. *Actual Problems in Economics*, no. 294, pp. 18–27. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2025-1-294-18-27>

9. Бондарук, О. (2026). Регуляторні механізми продовольчої безпеки України в контексті загроз економічній безпеці у воєнний період [Regulatory mechanisms of food security in Ukraine under economic security threats during wartime]. *Економічні горизонти*, no. 1(34), pp. 98–115. DOI: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.1\(34\).2026.352258](https://doi.org/10.31499/2616-5236.1(34).2026.352258)

10. Ключко, Т. А. (2025). Організаційно-економічне регулювання сталого розвитку аграрного виробництва в Україні [Organizational and economic regulation of sustainable agricultural development in Ukraine]. *Трансформаційна економіка*, no. 4 (13), pp. 119–124. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2025-13-19>

УДК 351.82:338.43

JEL H50, O13, Q18

Шинькович Андрій Васильович, кандидат економічних наук, Державний торговельно-економічний університет. **Державне регулювання економіки у забезпеченні продовольчої безпеки: аналіз державної політики та інструментів соціальної економіки в Україні.**

У науковій статті досліджено проблематику формування ефективної державної політики у сфері забезпечення продовольчої безпеки в умовах сучасних соціально-економічних трансформацій та воєнного стану. Обґрунтовано необхідність переосмислення ролі державного регулювання економіки як системного механізму забезпечення продовольчої стійкості та соціальної стабільності. Особливу увагу приділено аналізу інструментів соціальної економіки як важливого складника державної політики, спрямованого на забезпечення доступності продовольства для вразливих груп населення. Визначено ключові напрями вдосконалення державного регулювання, зокрема через інтеграцію економічних та соціальних інструментів, підвищення інституційної спроможності держави та розвиток адаптивних механізмів управління в умовах воєнних ризиків. Узагальнено наукові підходи до формування комплексної моделі державного регулювання продовольчої безпеки та окреслено перспективи її практичної реалізації.

Ключові слова: державне регулювання економіки; продовольча безпека; аналіз державної політики; соціальна економіка; аграрна політика; публічне управління.

UDC 351.82:338.43

JEL H50, O13, Q18

Andrii Shynkovich, PhD in Economics, State University of Trade and Economics. **State regulation of the economy in ensuring food security: analysis of public policy and social economy instruments in Ukraine.**

The article examines the problem of developing an effective public policy framework aimed at ensuring food security under conditions of socio-economic transformation and wartime challenges. The study emphasizes the necessity of rethinking the role of state regulation of the economy as a systemic mechanism for achieving food resilience and social stability. Particular attention is paid to the integration of social economy instruments into public policy, which serve as a key tool for ensuring food accessibility for vulnerable population groups. The research highlights the importance of combining economic regulatory instruments with social support mechanisms in order to address structural imbalances within the food system. It argues that traditional approaches to food security policy, focused primarily on production and market regulation, are insufficient in the context of increasing social inequality and external shocks. Instead, a comprehensive governance model is required, which incorporates institutional coordination, adaptive regulatory mechanisms, and targeted social programs. The paper also explores the impact of wartime conditions on the functioning of the food system, including disruptions in supply chains, infrastructure damage, and increased social vulnerability. In this context, the state assumes a dual role as both regulator and guarantor of food security, requiring enhanced institutional capacity and policy flexibility. The study identifies key directions for improving public policy, including strengthening institutional frameworks, enhancing coordination between public authorities, expanding social support programs, and adopting international best practices adapted to national conditions. The scientific contribution of the article lies in substantiating an integrated approach to state regulation of food security, which combines economic and social policy instruments into a unified system. The practical significance of the findings is reflected in their applicability to the development of national strategies and public administration mechanisms aimed at ensuring sustainable food security in Ukraine, particularly in the context of wartime and post-war recovery.

Key words: state regulation; food security; public policy analysis; social economy; agricultural policy; public administration.